

רע"פ 9109/17 - מקסים סדובוי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 9109/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מקסים סדובוי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 09.11.2017, בעפ"ת 6191-11-17, שניתן על ידי כב' השופט ר' בן-יוסף

בשם המבקש: עו"ד אילון אורון; עו"ד אסף אורון

בשם המשיבה: עו"ד ארז בן ארויה

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ר' בן-יוסף), בעפ"ת 6191-11-17, מיום 09.11.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב-יפו (להלן: בית המשפט לתעבורה) (כב' השופטת נ' פראג לבוא - סג"נ), בתת"ע 246-09-17, מיום 24.10.2017, שלא לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו של המבקש.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירה של נהיגה בשכרות, לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה (נוסח חדש); ותקנה 169ב לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961. על פי עובדות כתב האישום, ביום 30.08.2017, בסמוך לשעה 19:00, נהג המבקש ברכב, ברחוב הירקון בתל אביב, כשהוא שיכור. עובדת שכרותו של המבקש נקבעה בהסתמך על בדיקת נשיפה שנערכה לו, בה נמצאו 434 מק"ג אלכוהול בליטר אויר נשוף, פי 8 מהכמות שנקבעה בחוק כמעידה על שכרות. המבקש קיבל את ההזמנה למשפטו ביד, יחד עם זימון אל קצין המשטרה לצורך שלילה מנהלית של רישיון נהיגה, ושל רישיון הרכב "שהועמד".

3. ביום 14.09.2017, לא התייצב המבקש לדיון שהתקיים בעניינו בבית המשפט לתעבורה. משהוזמן לדיון כדיון, ועל פי האמור בסעיף 240(א)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי), ראה בית המשפט לתעבורה באי התייצבותו של המבקש להמשך המשפט משום הודאה בעובדות כתב האישום. משכך, ניתנה על ידי בית המשפט לתעבורה הכרעת דין בהיעדרו של המבקש, במסגרתה הורשע המבקש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בגזר דין, אשר ניתן באותו מועד, קבע בית המשפט לתעבורה כי מתחם העונש ההולם הינו "פסילה ממושכת בפועל, פסילה מותנית וקנס". לאחר זאת, החליט בית המשפט לתעבורה לפסול את רישיון הנהיגה של המבקש לתקופה של 30 חודשים, בניכוי 30 ימי פסילה מנהלית אותם ריצה המבקש. עוד השית בית המשפט לתעבורה על המבקש 6 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי, למשך שלוש שנים; וקנס כספי בסך 3,000 ₪, או 30 ימי מאסר תמורתו.

4. המבקש הגיש בקשה לביטול פסק דינו של בית המשפט לתעבורה, במסגרתה נטען, כי "המבקש לא ידע על הזימון, והוא אינו מוותר על יומו בבית המשפט". המבקש טען, כי נודע לו לראשונה על פסק הדין "רק כאשר הגיע לתחנת המשטרה בתום 30 ימי הפסילה המנהלית בכדי לאסוף את רישיונו בחזרה, שם נמסר לו כי כבר נשפט". בהמשך בקשתו, הדגיש המבקש את סיכויי הטובים לשכנע את בית המשפט בדבר חפותו, נוכח כך שבמסמך אודות בדיקת השכרות שנעשתה לו, כך לטענתו, נרשם כי "נפח הנשיפה אינו מספיק". על יסוד כל אלה, טען המבקש, כי עלול להיגרם לו עיוות דין, באם יוותר פסק דינו של בית המשפט לתעבורה על כנו.

5. בהחלטתו, מיום 24.10.2017, דחה בית המשפט לתעבורה את בקשתו של המבקש לבטל את פסק הדין שניתן בעניינו, בקובעו כי "הזמנה לדיון נמסרה לידי המבקש". המבקש ערער לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו על החלטה זו. לאחר שהאזין לטיעוני הצדדים, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור. בין היתר, קבע בית המשפט המחוזי, כי "משפטית בית משפט קמא בדונו את המערער [המבקש] בהיעדרו בהיבט של אי התייצבותו לא טעה". לאחר שבחן את החשש שמא נגרם למבקש עיוות דין בעצם הרשעתו שלא בפניו, ולאחר שעין בחומר החקירה שבתיק, קבע בית המשפט המחוזי, כי "אף אם מכשיר הינשוף לא הופעל במקרה זה כהלכה ועל פי הנחיות המשטרה והוראות היצרן, היו די ראיות בתיק להרשעתו [של המבקש] בנהיגה בשכרות, גם בראיות אחרות כגון ריח אלכוהול חריף שהורח מפיו, כגון נהיגה מזוגזגת, כגון התנהגות, כגון הודאה בשתייה ועוד". בהמשך, קבע בית המשפט המחוזי כי לא נגרם למבקש עיוות דין, הן בהיבט הכרעת הדין והן בהיבט גזר הדין, וכי "בנסיבות אלה, אין כל טעם לקבל את הערעור ולהחזיר את התיק לבית המשפט לתעבורה".

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשה לרשות ערעור המונחת לפניי, טוען המבקש כי שגה בית המשפט המחוזי בדחותו את הבקשה

לביטול פסק דינו של בית המשפט לתעבורה. לשיטתו, שגה בית המשפט המחוזי עת דחה את הערעור, בקובעו כי "די בריח אלכוהול, 'הנהיגה המזוגגת' כביכול וההודאה בשתייה כדי להסיק כי לא נגרם עיוות דין". לטענת המבקש, אין זה ראוי להנציח תוצאה של 30 חודשי פסילה, מבלי לאפשר לו להתמודד עם חומר החקירה, במטרה לשכנע את בית המשפט שאכן נגרם לו עיוות דין. לטענתו, "הנצחת עונש כה חמור בגין טעות כנה לגבי מועד הדיון, למרות ההשגות המשמעותיות, הן לגבי אופן הפעלת מכשיר הינשוף והן לגבי דרך התנהגותו של המבקש, כל אלה יוצרים עיוות דין בולט בבחינת אבן מקיר תצעק". המבקש נסמך, בגדרי טענתו האחרונה, על פסק דינו של בית המשפט המחוזי ב-עפ"ת (ב"ש) 2434-11-10 קורן נ' פרקליטות מחוז דרום - פלילי (03.01.2011). בהמשך, טען המבקש כי הוא כופר בקביעה, כי הוא נהג "נהיגה מזוגגת", ולטענתו הדבר אינו מהווה בהכרח ראיה לנהיגה בשכרות, אלא, לכל היותר, לנהיגה בחוסר זהירות. עוד מוסיף המבקש וטוען, כי "אין די בריח אלכוהול ובעצם השתייה בכדי להוות עבירה". לגישת המבקש, מרבית התיקים כגון דא מסתיימים בהסדרי טיעון, ומשכך "גם מבחינת נראות פני הצדק, הנצחת עונש כה חמור רק עקב החמצת הדיון, הינה מבחינת תוצאה שהדעת אינה סובלת". לאור האמור, גורס המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ולהורות על החזרת התיק בעניינו לבית המשפט לתעבורה לשלב ההקראה, ולחילופין, לזמן את באי כוח הצדדים לדיון, "על מנת להבהיר את הדברים".

תגובת המשיבה לבקשה לרשות הערעור

7. לגישת המשיבה, עניינו של המבקש אינו עומד בתנאים לקבלת רשות ערעור, שכן בקשתו עוסקת במקרה הפרטני שלו. עוד טוענת המשיבה, כי "המבקש לא הציג ולו קצה ראיה להראות כיצד נגרם לו עיוות דין כתוצאה מהותרת הרשעתו בהיעדרו על כנה". לטענת המשיבה, בנסיבות בהן זומן המבקש כדין והודע לו פעמיים על מועד המשפט ומיקומו, רובץ עליו נטל כבד ביותר להראות מדוע יש לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו. המשיבה טוענת, בהקשר זה, כי המבקש לא הרים את הנטל, על אף שבית המשפט המחוזי נתן לו הזדמנות לעשות כן. בהסתמך על דברי המבקש עצמו בבית המשפט המחוזי, מוסיפה המשיבה וטוענת, כי "האמת הפשוטה היא שהמבקש עשה דין לעצמו בכך שהחליט להתעלם מהזימון למשפט, ובלשונו: 'אני קורא עברית, ולא התעסקתי בזה'". לשיטת המשיבה, טענת המבקש לפיה בית המשפט המחוזי פעל באופן לא ראוי, עת עיין בחומר החקירה, על מנת לבחון האם נגרם למבקש עיוות דין, היא "טענה תמוהה", שכן ב"כ המבקש עצמו, הציג לבית המשפט המחוזי חלק מהראיות, בניסיון לבסס את טענתו כי למבקש נגרם עיוות דין. לאור האמור, סוברת המשיבה כי לא נפלה כל טעות בהחלטות הערכאות הקודמות; כי אין כל הצדקה לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו; ולפיכך, כי יש לדחות את הבקשה לרשות הערעור על הסף.

דיון והכרעה

8. כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה ואך במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או במקרים בהם מתעורר כל חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017)); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017)). לאחר שבחנתי את הבקשה שלפניי, כמו גם את נספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי היא אינה עומדת באמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור. הבקשה נוגעת בעיקרה לעניינו הפרטי של המבקש, ואין מתעורר חשש לעיוות דין או לחוסר צדק שנגרם לו. זאת ועוד, טענותיו של המבקש בדבר נהיגתו "המזוגגת", ולגבי יתר הראיות שביססו את הרשעתו בנהיגה בשכרות, מופנות כלפי ממצאים שבעובדה, שנעשו על ידי בית המשפט לתעבורה, וכידוע הוא כי ערכאת הערעור איננה נוטה להתערב בממצאים מעין אלה, שנקבעו על ידי הערכאה

הדיונית (רע"פ 8971/15 כל בו חצי חינום בע"מ נ' מדינת ישראל (27.01.2016); ע"פ 7066/13 אלמליח נ' מדינת ישראל (08.12.2017)). ביתר שאת אמורים הדברים, שעה שמדובר בערכאת ערעור "בגלגול שלישי" (רע"פ 157/16 פלוני נ' מדינת ישראל (14.1.2016); רע"פ 117/16 מעווד נ' מדינת ישראל (11.1.2016)).

9. אוסיף למעלה מן הצורך, כי גם לגופו של עניין אין בידי לקבל את השגותיו של המבקש. אשר לטענתו העיקרית של המבקש, לפיה היה מקום לבטל את פסק דינו של בית המשפט לתעבורה, סבורני כי אין מקום לקבלה. ביטול פסק דין בהעדרו של הנאשם, נעשה על פי סעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי, לפיו: "נגזר דינו של הנאשם בחטא או בעוון שלא בפניו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנידון, לבטל את הדין לרבות את הכרעת הדין וגזר הדין אם ניתנו בהעדרו, אם נוכח שהיתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין". על משמעותם של שני טעמים אלו (סיבה מוצדקת לאי התייצבותו של הנאשם לדין בעניינו; או עיוות דין מהותי אשר עלול להיגרם לו), עמד בית משפט זה, ברע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל (02.10.2003), בקובעו כי:

"על־מנת לשכנע את בית־המשפט כי יש עילה טובה לביטול פסק־הדין ולהניע את גלגלי המערכת השיפוטית מחדש, האפשרות האחת היא שהמבקש יראה כי יש נימוק של ממש לאי־התייצבותו לדין. שכחה של מועד הדין לבדה, אפילו אם אירעה בתום־לב, אינה יכולה להצדיק אי־הופעה לדין [...] דין דומה יחול לגבי טעות משרדית של עורך־הדין המייצג נאשם או לגבי טעות הנובעת מחוסר תשומת־לב של הנאשם עצמו. עם זאת, כאמור, גם בנסיבות אלה, אם מוכיח המבקש - וזו האפשרות השנייה - שאי־היעתרות לבקשתו עלולה לגרום עיוות דין, דין בקשתו להתקבל, לדוגמה אם לא התייצב נאשם למשפטו עקב שכחה גרידא, אולם מבקשתו עולה באופן חד־משמעי כי בתאריך שבו מיוחסת לו עבירת תנועה הוא לא שהה בתוך גבולות המדינה כלל. בנסיבות אלה החלטה שלא לבטל את פסק־הדין תגרום למבקש עיוות דין, שכן אין כל ספק כי דיון ענייני באישום היה מוביל למסקנה שיש לזכותו" **(ראו גם: רע"פ 3518/16 מלקמו נ' מדינת ישראל (08.06.2015); רע"פ 6221/14 עאבדין נ' מדינת ישראל (21.09.2014); רע"פ 2438/14 פרחאת נ' מדינת ישראל (28.04.2014)).**

לטעמי, לא התקיימו, במקרה דנן, העילות המצדיקות היעדרות לבקשה לביטול פסק דין שניתן בלא נוכחות הנאשם, ובדין דחה בית המשפט לתעבורה את בקשתו זו של המבקש. אין מחלוקת כי המבקש נעדר מן הדין שנקבע ליום 14.09.2017, בטענה כי הוא לא ידע על קיומו של המשפט. עם זאת, הוכח כי המבקש קיבל לידי, במועד האירוע המדובר את ההזמנה לדין, את כתב האישום ואת החלטתו של קצין המשטרה בעניין הפסילה המנהלית, אשר בכולם פורטו מועד המשפט ומיקומו. עוד יש להזכיר, כי המבקש עצמו, הודה כי קיבל לידי את ההזמנה לדין, ולמרות שהוא יודע לקרוא עברית, הוא לא "התעסק בה". ובהינתן העובדה כי לא הוצג נימוק של ממש לאי התייצבות לדין, אין סיבה מוצדקת לביטול פסק הדין, בהתאם לפסיקתו של בית משפט זה. זאת ועוד, משנמנע המבקש מלפרט בפני בית המשפט לתעבורה את הנימוקים התומכים בטענתו כי הוא לא ביצע את העבירה המיוחסת לו, אין לקבל את טענתו הכללית כי הוא לא זכה לקבל את יומו בבית המשפט. אציין בנוסף, כי אינני סבור שנגרם למבקש עיוות דין חמור, ולא שוכנעתי כי יש בהשגותיו לגבי אופן הפעלת מכשיר הינשוף ואופן התנהגותו, כדי להוביל למסקנה, כי יש לזכותו מהעבירות שיוחסו לו. לאור האמור, מצאתי כי צדק בית המשפט המחוזי בדחותו את הערעור, ואף אני סבור כי לא היה מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט לתעבורה.

10. הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, א' בטבת התשע"ח (19.12.2017).

שׁוֹפֵט
